

Wat prijkt daar op die borstkas

Militaire Willems-Orde

De Nederlandse Krijgsmacht heeft op dit moment onder de actief dienende militairen geen dragers meer van de Militaire Willems-Orde. De laatste twee, de luitenant-kolonels K. Bavinck en G. J. Schussler, zijn met ingang van 01 mei 1981 met functioneel leeftijdsontslag gegaan. Zij hebben hun benoeming tot Ridder Militaire Willems-Orde der 4^e klasse te danken aan hun uitzonderlijke prestaties tijdens de naoorlogse strijd in het voormalige Nederlands-Indië in 1947 - 1949.

De Militaire Willems-Orde (MWO) strekt tot beloning van militairen, in dienst van het Koninkrijk der Nederlanden, die zich in de strijd door het bedrijven van uitstekende daden van moed, beleid en trouw, hebben onderscheiden. De MWO is ingesteld bij wet van 30 april 1815 No.5 (staatsblad No.33), gewijzigd bij de wetten van 22 april 1864 (staatsblad No.33) van 15 april 1886, (staatsblad No.64) van 31 december 1920, (staatsblad No.941) en gearresteerd bij Koninklijk Besluit van 30 april 1940. De laatste wijzigingen van wet en reglement dateren van 1993 en 1996. Toen zijn in het kader van het terugbrengen van het aantal adviescolleges de adviestaken van het kapittel sterk teruggebracht en zijn enkele wijzigingen doorgevoerd omtrent ontslag. In bijzondere gevallen kunnen niet-militaire Nederlandse onderdanen, alsmede vreemdelingen, die zich door zodanige daden hebben onderscheiden, in de orde worden opgenomen.

Vier ridderlijke graden

Het grootmeesterschap der orde is onafscheidelijk aan de Kroon der Nederlanden verbonden. De MWO kent vier ridderlijke graden: Ridder-Grootkruis, Commandeur, Ridder 3^e klas en Ridder 4^e klas. De tot Ridder der Militaire Willemsorde benoemden, moeten een eed (belofte) afleggen. De Ridders vierde klas beneden de rang van

officier ontvangen een jaarlijkse toelage. Het lidmaatschap vervalt als degene aan wie de orde is verleend, is veroordeeld tot een onherroepelijke gevangenisstraf van tenminste een jaar of als deze oneervol is ontslagen uit enig openbaar ambt of beroep.

Toekenning aan eenheden

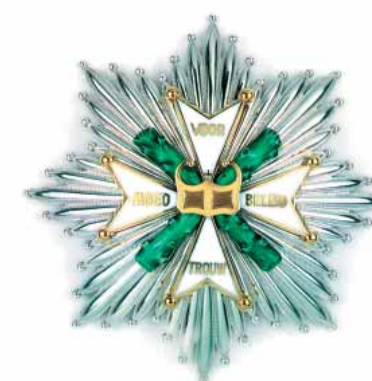
Behalve aan personen kan het ordeteken van Ridder 4^e klas, ook worden verleend aan eenheden die zich in de strijd bijzonder hebben onderscheiden. Eenheden die de MWO hebben ontvangen, zijn: het Regiment Van Heutsz, het Garderegiment Fuseliers Prinses Irene, het Korps Mariniers, de Marine Luchtvaartdienst, de Onderzeedienst, de Koninklijke Luchtmacht en de Amerikaanse 82^e *Airborne Division*. Zij voeren het ordeteken in hun vaandel, standaard of vlag, of in geval de eenheid daar niet over beschikt, wordt de MWO op waardige wijze op het bureau van de commanderende officier bewaard.

Moed, beleid en trouw

Er gelden strenge eisen voor het toekennen van de MWO. Degene die de onderscheiding ontvangt, moet er héél veel voor hebben gedaan. Die persoon moet zich ervan bewust zijn dat zijn of haar daden hem of haar het leven had kunnen kosten. Bovendien moet de daden goed zijn voor

Ridder Grootkruis-Sjerp

Ridder Grootkruis-Plaque

Ridder Grootkruis-Draagteken

Commandeur-Halslint

Commandeur-Plaque

Commandeur-Draagteken

de eenheid of groep. Zo iemand moet bewust risico's hebben genomen, zonder daarbij dol en dwaas tekeer te zijn gegaan. Verder moeten er getuigen van de daden zijn. Commandanten kunnen personen voordragen voor de orde. Tevens kent de MWO als enige orde de mogelijkheid dat personen zichzelf kunnen voorstellen indien zij menen dat hun daden hiertoe aanleiding geven. In dat laatste geval moet dit binnen vijf jaar nadat de daden zijn verricht.

Het Kapittel

Het kapittel heeft als taak, het adviseren van de minister over voordrachten en verzoeken tot toekenning. Het college wordt gevormd door gewezen militairen, zo mogelijk ridders MWO waarbij alle krijgsmachtleden vertegenwoordigd zijn. Het gaat hierbij om zeven leden en drie plaatsvervangende leden. De kanselier der Nederlandse orden, luitenant-generaal b.d. J.H. de Kleyn, is lid en voorzitter van dit kapittel.

Opbouw van het ordeteken

Het ordeteken bestaat uit een wit geëmailleerd Malthezer kruis met acht parelpunten, gedekt door de Koninklijke Kroon. Op dit kruis is aangebracht het devies van de orde: VOOR - MOED - BELEID - TROUW.

Tussen de armen van dit Malthezer kruis liggen de armen van een groen geëmailleerd Bourgondisch kruis, dat het embleem van de Bourgondiërs was. Aan een kruis van deze vorm, ook bekend als het zogenaamde Sint Andreaskruis, zou de apostel Andreas de marteldood gestorven zijn.

In het hart van de kruisen ligt aan de voorzijde een gouden vuurslag. Een vuurslag is een stuk ijzer dat er samen met een vuursteen toe dient om vuur te slaan. De vuursteen is met de daaruit schietende vlammen de zinnebeeldige weergave van het vuur des geloofs bij het ordeteken van het Gulden Vlies. Een vuur waarvan de Vliesridders vervuld moesten zijn. Vuurslag en Bourgondisch kruis zijn dus aan de orde van het Gulden Vlies verbonden symbolen. Deze wijzen op het recht dat de stichter van de MWO als soeverein, over een groot deel van het vroegere Bourgondische rijk, op het vlies kon doen gelden.

In het hart der kruisen ligt aan de achterzijde een blauw geëmailleerd medaillon met de gouden letter 'W', omvat door een gouden lauwerkrans. De 'W' verwijst naar de insteller, Koning Willem I. Voor de Ridders der 4^e Klasse is het kruis in zilver uitgevoerd, 42 millimeter groot. Voor Ridders der 3^e Klasse in goud met een zelfde middellijn, aangevuld met een rozet op het lint.

Ridder 3° Klasse

Ridder 3° Klasse
Draagteken

Ridder 4° Klasse

Ridder 4° Klasse
Draagteken

De commandeur draagt een gouden kruis met een doorsnede van 50 millimeter, het lint om de hals is 55 millimeter breed, daarbij wordt als plaque op de linkerborst het ordeteken zonder lint gedragen. De Ridder-Grootkruis draagt het juweel aan een lint van 101 millimeter breed, als sjerp van de rechterschouder naar de linkerheup, aangevuld met het op de linkerborst gedragen ordeteken zonder kroon op een achtpuntige zilveren ster van 80 millimeter doorsnee. Voor militairen is het gebruikelijk de versierselen 'militair' opgemaakt te dragen.

H. M. Koningin Juliana heeft in 1948 na haar inhuldiging als eerste regeringsdaad het Grootkruis der Militaire Willems-Orde uitgereikt aan haar moeder H. M. Koningin Wilhelmina. Dit voor haar werk als 'moeder' van het verzet.

Op 19 juni 1946 is Z. K. H. Prins Bernhard door H. M. Koningin Wilhelmina benoemd tot Commandeur in de Militaire Willems-Orde. Dit voor zijn werk tijdens de oorlog, zijn werk voor de Binnenlandse Strijdkrachten en de opbouw van het leger.

Militair ceremonieel

Uitreiking van de MWO gebeurt met militair ceremonieel voor het front van de troep of van de

scheepsbemanning. Gedecoreerden ontvangen de ridderslag van H. M. de Koningin en leggen de eed of belofte af. Ridders van de MWO zijn verplicht bij bepaalde gelegenheden het modelversiersel te dragen. In dat geval moeten militairen eerbewijzen aan hen brengen. Het is goed gebruik Ridders in de Militaire Willems-Orde te adresseren met de toevoeging RMWO achter de naam. De MWO is de belangrijkste Nederlandse ridderorde die voor de beide andere staatsorden, de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau en alle andere onderscheidingen staat. De Militaire Willems-Orde is tevens de hoogste dapperheidsonderscheiding.

door aooa J. van der Kleyn

